

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 28^{ΗΣ} ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1987

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΠΟΝΗ

Ο ΙΕΡΟΣ ΛΟΧΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ Κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥΜΠΙΑ

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι Ἀκαδημαϊκοί, Κύριοι Ἱερολοχῖται, Κυρίες καὶ Κύριοι,

Μὲ ἰδιαίτεραν χαρὰν ἀνέρχομαι εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ ὀμιλήσω περὶ τοῦ Ἱεροῦ Λόχου.

Καὶ τοῦτο διότι, ὅσον καὶ ἂν αὐτὸ φαίνεται παράδοξον, ἐν τούτοις συνέβη ὥστε μία ὁμάς τῆς λαμπρᾶς αὐτῆς μονάδος, ἡ ὁποία κατηυθύνετο πρὸς διενέργειαν καταδρομῆς εἰς τὰ Δωδεκάνησα εἶχεν ἐπισκεφθῆ κατὰ τὸν πόλεμον τὸ πλοῖον ποῦ εἶχα τὴν τιμὴν νὰ κυβερνῶ καὶ τὸ ὁποῖον εὐρίσκετο ἐν ἐπιχειρήσει εἰς τὸν Τουρκικὸν ὄρμον τοῦ Γκιουμουσλούκ, τὴν ἀρχαίαν Μύνδον.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ Γερμανικὴ ἐπίθεσις, ποῦ ἐξεδηλώθη τὴν 6ην Ἀπριλίου 1941 εἰς τὰ σύνορα τῆς Μακεδονίας, εἶχεν ὡς ἄμεσον ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον ἄλλως τε ἀνεμένετο, τὴν διάλυσιν ἀμφοτέρων τῶν Ἑλληνικῶν μετώπων, Ἀνατολικοῦ καὶ Δυτικοῦ.

Ἐνισχύσεις μικρῶν Ἀγγλικῶν μονάδων στρατιωτικαὶ καὶ ἀεροπορικαί, ποῦ παρὰ τὴν τότε δυσχερῆ στρατιωτικὴν κατάστασιν τῆς μεγάλης συμμάχου μας εἰς τὸ μέτωπον τῆς Ἀφρικῆς, εἶχον ἐν τούτοις σταλῆ διὰ νὰ βοηθήσουν ὅσον ἠμποροῦσαν τὰς Ἑλληνικὰς δυνάμεις, δὲν κατάρθωσαν νὰ συκρατήσουν τὴν πλημμυρίδα τῶν Γερμανικῶν Στρατιῶν, αἱ ὁποῖα κατήρχοντο πλεόν ἀνεμπόδιστοι πρὸς Νότον.

Ἡ Κυβέρνησις, ἐγκαίρως καὶ ψυχραίμως εἶχεν ἀντιμετωπίσει τὴν κατάστασιν.

Εἶμαι κατὰ σύμπτωσιν ἐκ τῶν ἀποδεκτῶν τῶν σχετικῶν διαταγῶν τῆς, ὅταν κατὰ Ἰα-

νουάριον τοῦ 1941 ὑπῆρτέον ὡς Διοικητῆς τοῦ Ναυτικοῦ Ὁχυροῦ τοῦ Μεγάλου Ἐμβόλου, δηλαδὴ τοῦ φρουρίου τοῦ Μεγάλου Καραμπουρνοῦ τῆς Θεσσαλονίκης.

Ὁ Πρωθυπουργός, διὰ προσωπικῆς Ἐκφρασεως Ἀπορρήτου διαταγῆς του, πού ἐστάλη μετὰ Ἐπιτάγην ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατοῦ, ἐκτελοῦντα χρέη ἀγγελιαφόρου, ἐξέθετε μετὰ αὐτὴν εἰς ὅλους τοὺς Διοικητὰς τῶν Ναυτικῶν Ὁχυρῶν καὶ ἐγκαταστάσεων ξηρᾶς τὰς προθέσεις τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἔδιδε τὰς ἐντολάς της.

Αἱ διαταγαὶ ἦσαν λακωνικαὶ καὶ σαφεῖς καὶ ἀνέφεραν ὅτι εἰς περίπτωσιν νέας ἐπιθέσεως κατὰ τῆς Χώρας ἀπὸ Βορρᾶ, ἢ Πατρὶς θὰ ἡμύνετο δι' ὅλων τῶν δυνάμεών της. Ἦτο ὁμως ἐνδεχόμενον κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἐπιχειρήσεων λόγοι στρατιωτικοὶ νὰ ἐπέβαλαν σύμπτυσιν τῶν δυνάμεών μας μετὰ συνέπειαν τὴν ἐκκένωσιν τμημάτων τοῦ πατρῶου ἐδάφους. Προσέθετε δὲ ἡ διαταγὴ τοῦ Πρωθυπουργοῦ ὅτι εἰς περίπτωσιν πού ναυτικὰ Ὁχυρὰ καὶ ἐγκαταστάσεις ἤθελαν εὐρεθῆ ἐντὸς τῶν ὑπὸ ἐκκένωσιν περιοχῶν, τότε οἱ διοικηταὶ τῶν ὤφειλαν, ἂνευ ἄλλης διαταγῆς, νὰ προβοῦν ἀμέσως εἰς πλήρη καταστροφὴν τῶν πυροβόλων καὶ τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ παραλαμβάνοντες τοὺς ἄνδρας τῶν μετὰ τὸν φορητὸν ὄπλισμὸν καὶ τὰ τρόφιμά των καὶ τὰ Α/Α πυροβόλα, νὰ μετακινηθοῦν πρὸς Νότον. Ὑπογραφή Ἀλέξανδρος Κορυζῆς Πρωθυπουργός.

Ἡ Τραγικὴ ἐξέλιξις τῶν γεγονότων εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα ὅτι ἀπὸ τῆς μιᾶς στιγμῆς εἰς τὴν ἄλλην ὁ Στρατός μας, ἡ βάση τῆς ἀμύνης τῆς Χώρας, εἶχε παύσει νὰ ὑπάρχῃ. Πρέπει νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅλα τὰ ἐναπομείναντα σκάφη τοῦ Ναυτικοῦ μας, τὸ ὅποῖον εἶχε χάσει τότε ἐκ τῶν ἀεροπορικῶν ἐπιδρομῶν τοῦ ἐχθροῦ, σχεδὸν τὸ ἡμισυ τῶν πλοίων του, ὡς καὶ τὰ τρία, ἐπαναλαμβάνω τὸν ἀριθμὸν, τρία διασωθέντα ὅλα ὅλα ὑδροπλάνα τῆς πολεμικῆς ἀεροπορίας, ἐκινήθησαν πρὸς Νότον καὶ ἔφθασαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν περὶ τὰ τέλη Ἀπριλίου τοῦ 1941, ὅτε συντόμως ἤρχισαν νὰ συμμετέχουν ἐπιχειρήσεων ὑπὸ Ἀγγλικὴν Διοίκησιν.

Ἦτο φυσικὸν ὅτι καμμία στρατιωτικὴ μονὰς δὲν εἶχε κατέλθει εἰς Αἴγυπτον. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κατέλθῃ.

Στρατός δὲν ὑπῆρχε πλέον. Ἐπομένως οὐδὲν σχέδιον μεταφορᾶς στρατιωτικῶν μονάδων ἦτο δυνατόν νὰ ἐκτελεσθῇ.

Εἰς αὐτὴν τὴν ἀπελπιστικὴν κατάστασιν εὐρέθη αἰφνιδίως ὁ νικηφόρος καὶ ἐνδοξὸς Στρατός μας.

Καὶ ὁμως κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐποχὴν ἡρωϊκὴν ἀλλὰ καὶ τραγικὴν, ὅταν ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς διηπόρει, πὼς αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις μας ἀπὸ ἐνδοξοὶ νικηταὶ μετεβλήθησαν εἰς ἀδυνάμους θεατὰς καὶ ἐβλεπε ὅτι ἐπρόκειτο πλέον νὰ χάσῃ τὰ πάντα, ἐκράτησε τὸ μόνον ἀγαθὸν πού οὐδεὶς εἰς τὸν κόσμον, οὔτε ἡ σιδηρόφρακτος βία τῶν κατακτητῶν

ἤμποροῦσε νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ. Ἐκράτησε μέσα εἰς ἐκεῖνο τὸ χάος τὸ ἠθικόν του καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν τῆς Ἱστορίας του.

Μέσα ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς ἐξουθενώσεως ἐξεπήδησεν ἰσχυρὸν τὸ αἶσθημα τῆς ἀγανακτήσεως, πὺν σιγὰ-σιγὰ μετετρέπη εἰς πάθος ἐκδικήσεως καὶ εἰς πάνδημον ἀπόφασιν καθολικῆς ἀντιστάσεως κατὰ τοῦ ἐπιδρομέως.

Τὸ γενικὸν αὐτὸ αἶσθημα τῆς ἀντιδράσεως ἔστειλε τοὺς νέους μας, ἄλλους εἰς τὰ Βουνὰ καὶ ἄλλους εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν.

Αἱ εἰδήσεις αἱ ὁποῖαι μετεδίδοντο διὰ τῶν Ἀγγλικῶν ραδιοφώνων, ἐν σχέσει μὲ τὴν συμμετοχὴν τοῦ Στόλου μας εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἐβοήθησαν εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ ἐτόνωσαν πολὺ τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιστάσεως, τὸ πνεῦμα τῆς δράσεως κατὰ τοῦ κατακτητοῦ.

Ἄραια κατ' ἀρχάς, πυκνότερα βραδύτερον, ἤρχισεν ἡ κάθοδος πρὸς Ἀλεξάνδρειαν πολλῶν ἀξιωματικῶν καὶ πολλῶν στρατευσίμων.

Ἡ συρροὴ τῶν διαφευγόντων ἐξ Ἑλλάδος ὠδήγησε τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Καίρου εἰς τὴν σκέψιν τῆς ἀξιοποιήσεως τῆς προσφορᾶς αὐτῆς, ταχέως δὲ ἔλαβεν ἀποφάσεις δημιουργίας στρατιωτικῶν μονάδων εἰς Αἴγυπτον.

Ἡ πρώτη μονὰς ἡ ὁποία εἶχε δύναμιν Ταξιαρχίας ἔμεινε γνωστὴ ὡς Ταξιαρχία τοῦ Ἐλ Ἀλαμείν λόγω συμμετοχῆς της εἰς τὴν ἱστορικὴν αὐτὴν μάχην πὺν ἐσημείωσε τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ῥοῦ τοῦ πολέμου.

Ἡ δευτέρα μονὰς εἶχεν ἐπίσης δύναμιν Ταξιαρχίας, καὶ τέλος λόγω τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ καθόδου ἀξιωματικῶν, ἐν συγκρίσει πρὸς ἐκείνους τῶν στρατιωτῶν, συνεκροτήθη ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν πλεοναζόντων ἀξιωματικῶν ὁ Ἱερὸς Λόχος.

Εὐτυχῶς, τὴν διοίκησιν τῶν μονάδων αὐτῶν ἀνέλαβον τρεῖς ἐξαίρετοι ἠγῆτορες, βαθμοῦ τότε συνταγματάρχου, πὺν ἦσαν καὶ οἱ τρεῖς συμμαθηταὶ εἰς τὴν Σχολὴν Εὐελπίδων, τῆς Τάξεως τοῦ 1916.

Ἦσαν: Ὁ συνταγματάρχης Πανσανίας Κατσώτας, πὺν διώκησε τὴν πρώτην Ταξιαρχίαν τὴν ἀποκληθεῖσαν τοῦ Ἐλ Ἀλαμείν.

Ὁ συνταγματάρχης Χριστόδουλος Τσιγάντες πὺν ἐδημιούργησε καὶ διώκησε τὸν Ἱερὸν Λόχον καὶ τέλος ὁ συνταγματάρχης Θρασύβουλος Τσακαλῶτος πὺν ἀνέλαβε βραδύτερον τὴν συγκροτηθεῖσαν μίαν νέαν μονάδα δυνάμεως Ταξιαρχίας καὶ αὐτὴν καὶ πὺν ἔμεινε γνωστὴ, ὑπὸ τὸ ὄνομα, Ταξιαρχία τοῦ Ρίμινι, ἐκ τῆς μάχης εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβε μέρος.

Καὶ οἱ τρεῖς διοικηταὶ ἦσαν διακεκριμένοι ἀξιωματικοί, πολεμισταὶ ἄτρομοι καὶ πεπειραμένοι, πατριῶται καὶ μὲ μεγάλο κῦρος εἰς τὸν στρατόν.

Ἦσαν πράγματι οἱ κατάλληλοι ἄνθρωποι διὰ τὰς στιγμὰς ἐκεῖνας.

Θὰ ἀφηγηθῶ ἐν συνεχείᾳ τὴν δρᾶσιν τῶν μονάδων αὐτῶν εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν. Προηγουμένως νομίζω ὅτι θὰ εἶναι χρήσιμον νὰ γνωσθοῦν αἱ προσπάθειαι καὶ οἱ κόποι ποὺ κατεβλήθησαν διὰ τὴν δημιουργίαν σχεδὸν ἐκ τοῦ μηδενὸς τῶν ἐν λόγῳ τμημάτων, καὶ αἱ δυσχέρειαι καὶ ἀντιξοότητες ποὺ οἱ Ἀρχηγοὶ τοῦ Στρατοῦ μας καὶ ἰδίως οἱ Διοικηταὶ τῶν μονάδων αὐτῶν ἀντεμετώπιζαν.

Διότι εἶναι ἀπαραίτητον ὅπως οἱ Ἕλληνες πληροφορηθοῦν ἐπακριβῶς τὴν πραγματικότητα, ὥστε νὰ ἠμπορέσουν νὰ κατανοήσουν τὴν ἀληθῆ ἱστορίαν, ποὺ ἐγράφη τότε ἀπὸ τοὺς ξενητεμένους συμπατριώτας των εἰς τὰς ἐρήμους περιοχὰς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, τὰς τόσον ξένας καὶ διαφορετικὰς κατὰ τὴν σύστασιν καὶ τὴν μορφολογίαν ἀπὸ τὸ ἔδαφος τῆς Πατρίδος των.

Ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν τῶν γεγονότων, εἰς τὴν ὁποίαν θέλω προβῆ θὰ ἀναδυθοῦν αἱ μορφαὶ ἐκείνων ποὺ ἀγόμενοι ἀπὸ ἄδολον πατριωτισμὸν διεπνέοντο μόνον ἀπὸ τὴν ἱερὰν ἐπιθυμίαν νὰ πολεμήσουν διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πατρίδος των.

Ἡ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπικρατοῦσα εἰς τὴν κατεχομένην Ἑλλάδα γενικὴ τάσις πρὸς ὀργάνωσιν ἀποφασιστικῆς ἀντιστάσεως κατὰ τοῦ κατακτητοῦ, εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν πύκνωσιν τῶν τάξεων τῶν διαφευγόντων πρὸς τὴν Μέσην Ἀνατολήν.

Ἦδη ἀνέφερα ὅτι βαθμιαίως συνεστήθησαν ἐξ αὐτῶν δύο Ταξιαρχίαι, ταχέως ὅμως, λόγῳ τῆς συνεχιζομένης ἀθρόας συρροῆς Ἀξιωματικῶν, ἐδημιουργήθη μία μὴ ἀναμενομένη δυσχερὴς κατάστασις, καὶ τοῦτο, διότι μετὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν Τάξιαρχιῶν διὰ τῶν διαθεσίμων στρατιωτῶν δὲν καθίστατο πλέον δυνατὴ ἡ χρησιμοποίησις τῶν πλεοναζόντων ἀξιωματικῶν, οἱ ὅποιοι συνεπῶς ἐκινδύνευαν νὰ περιφέρονται ἄεργοι καὶ ἄμαχοι εἰς τὰς ὁδοὺς τοῦ Καΐρου καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐνῶ οἱ συνάδελφοὶ των ἐπολέμουν.

Συχναὶ διαμαρτυρίαι τῶν ἀξιωματικῶν αὐτῶν προσέκρουαν εἰς τὴν ἐκ τῶν πραγμάτων ἀδυναμίαν τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν δικαίων παραπόνων των.

Πολλαὶ σκέψεις ἀντηλλάσσοντο πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως αὐτῆς καὶ πολλαὶ προτάσεις εἶδον τὸ φῶς.

Οἱ ἀξιωματικοὶ ποὺ ἔφθασαν ἐξ Ἑλλάδος εἶχον κατορθώσει νὰ διαφύγουν μὲ μυρίους κινδύνους, διὰ νὰ ἠμπορέσουν νὰ ἐκτελέσουν τὸ ὕψιστον καθήκόν των νὰ πολεμήσουν, καὶ ὄχι διὰ νὰ περιδιαβάξουν ἐν ἀσφαλείᾳ καὶ ἀπραξίᾳ εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ τελειώσῃ ὁ πόλεμος χωρὶς νὰ ἔχουν συμμετάσχει εἰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, τοῦτο θὰ ἐσήμαινε πλήρη ἐξευτελισμὸν δι' αὐτούς.

Τότε ὁ Ἀντισμήναρχος Γ. Ἀλεξανδρῆς, ἀδελφὸς τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Στόλου ναυάρχου Κ. Ἀλεξανδρῆ, ἐνεπνεύσθη τὴν ιδέαν τῆς συγκροτήσεως εἰδικῆς μονάδος, ἀποτελου-

μένης σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ἐξ Ἀξιωματικῶν, οἱ ὅποιοι θὰ ἐξετέλουν καθήκοντα ἀπλοῦ στρατιώτου.

Ἀνέπτυξε τὰς σκέψεις του αὐτὰς εἰς τὸν Ἀντιπρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Ἀμύνης, τὸν ἀείμνηστον Π. Κανελλόπουλον, ὁ ὁποῖος καὶ τὰς ἀπεδέχθη πάραυτα ἐνθουσιωδῶς.

Διὰ διαταγῆς τοῦ Ὑπουργοῦ ὑλοποιήθη ταχέως ἡ ἰδέα αὐτή. Ἐζητήθη δι' ἐγκυκλίου παρὰ τῶν ἐνδιαφερόντων Ἀξιωματικῶν νὰ ὑποβάλουν αἰτήσεις διὰ τὴν συμμετοχὴν των εἰς τὴν ὑπὸ σύστασιν μονάδα.

Μὲ βάσιν τὰς ὑποβληθείσας αἰτήσεις καὶ κατόπιν σχετικῆς ἐπιλογῆς, συνεκροτήθη ἡ νέα μονὰς μὲ ἀρχικὴν δύναμιν 200 ἀνδρῶν, εἰς τοὺς ὁποίους περιλαμβάνοντο 140 ἀξιωματικοί, ἐκ τῶν τριῶν ὄπλων καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, 30 μάχιμοι ὀπλίται καὶ 30 βοηθητικοί. Σὺν τῷ χρόνῳ ἡ δύναμις τῆς μονάδος ἔφθασε τοὺς 400. Σχετικῶς πρὸς τὴν σύστασιν καὶ τὴν δρᾶσιν τῆς περιφήμου αὐτῆς μονάδος, ὁ ἀντιστράτηγος καὶ τότε λοχαγὸς Κύριος Ι. Μανέτας ἔχει προσφέρει σημαντικὴν συμβολὴν εἰς τὴν ἱστορίαν διὰ τῆς ἐκδόσεως τὸ 1977 καὶ βραβευθέντος παρὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἔργου του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἱερὸς Λόχος», ἐν τῷ ᾧ παραέχονται πλήρη καὶ αὐθεντικὰ στοιχεῖα.

Τὸ βιβλίον ἔχει ἐπιτύχει τρεῖς ἐκδόσεις. Σημειῶνω δὲ ὅτι ὁ κ. Μανέτας ἀφιέρωσεν ὅλα τὰ ἔσοδα ἐκ τοῦ βιβλίου διὰ τὴν φιλοτέχνησιν γλυπτῶν Ἡρώων, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀνεγερθῆ εἰς ἐπτὰ ἐν ὄλῳ μέρη ὅπου ἔδρασεν ὁ Ἱερὸς Λόχος.

Ὡς προσωρινὸς διοικητῆς τῆς μονάδος αὐτῆς, ἡ ὁποία ἀρχικῶς ἔλαβε τὸν πομπῶδη τίτλον «Λόχος Ἐπιλέκτων Ἀθανάτων», ἐτοποθετήθη ὁ ἐπίλαρχος Στεφανάκης.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἔφθασεν εἰς Κάϊρον ὁ συνταγματάρχης Χριστόδουλος Τσιγάντες, ὅστις ὡς ἀπότακτος τοῦ 35 δὲν εἶχεν ἀνακληθῆ τὸ 1940 εἰς τὴν ἐνέργειαν καὶ ὁ ὁποῖος συμμετεῖχε ἐθελοντικῶς εἰς τὸν πόλεμον ὡς ἀξιωματικὸς τῆς Λεγεῶνος τῶν Ξένων, παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν ἐλευθέρων Γάλλων, τῆς δυνάμεως τοῦ περιφήμου διὰ τὴν δρᾶσιν του εἰς τὴν ἔρημον Γάλλου στρατηγοῦ Καΐνικ.

Ὁ Τσιγάντες ἐζήτησε νὰ ἐνταχθῆ εἰς τὴν νεοσύστατον μονάδα, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἐτοποθετήθη ἀμέσως ὡς διοικητής.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὁ Τσιγάντες διεφώνησεν ὡς πρὸς τὸν πομπῶδη τίτλον τῆς μονάδος ὡς καὶ διότι ὑπενθύμιζε τὸ σῶμα τῶν Ἀθανάτων τοῦ Βασιλέως τῆς Περσίας Ξέρξου.

Ὁ τότε Ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου εἰς τὸ Κάϊρον συνταγματάρχης Μαραβέας συνεφώνησε μὲ τὸν Τσιγάντεν καὶ ἔδωσεν εἰς τὴν νέαν μονάδα τὸν ἱστορικὸν τίτλον **ΙΕΡΟΣ ΛΟΧΟΣ**.

Ἦς σῆμα του ὠρίσθη ἡ σπάθη μὲ τὸ Σπαρτιατικὸν ῥητὸν «Τὰν ἢ ἐπὶ Τᾶς», ἔφεραν δὲ αὐτὸ οἱ ἱερολοχίται ἐπὶ τοῦ στήθους των.

Εἶναι πράγματι συγκινητικόν, ὅτι ἀνατρέχοντες εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Πατρίδος μας, συναντῶμεν συχνάκις εἰς δυσκόλους στιγμὰς τῆς Φυλῆς, ἐντόνους ἐπιταγὰς ποῦ ἰσχύουν ὡς ἔθνικαὶ ὑποθήκαι.

Ἡ ὀνομασία τοῦ Ἱεροῦ Λόχου μᾶς συνέδεσε μὲ τὸν ὠραῖον θρῦλον τῶν Ἑλληνικῶν παραδόσεων.

Πέντε ἐν ὄλῳ ἀλλὰ οὐσιαστικῶς τρεῖς Ἱεροὶ Λόχοι ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν.

Ὁ πρῶτος Ἱερὸς Λόχος συνεκροτήθη κατὰ τὸν τέταρτον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα παρὰ τοῦ Θηβαίου στρατηγοῦ Ἐπαμεινώνδα. Ἦτο δυνάμει 300 ἐπιλέκτων νέων καὶ συνεστήθη ὅταν αἱ Θῆβαι ἦσαν ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν Σπαρτιατῶν. Οἱ Ἱερολοχίται διεκρίθησαν διὰ τὴν ἀνδρείαν των κυρίως κατὰ τὴν μάχην τῶν Λεύκτρων, τὸ 371 π.Χ., ὑπὸ τὸν Πελοπίδαν.

Ἐν Χαιρωνείᾳ, οἱ Ἱερολοχίται ὑπὸ τὸν Θεαγένην, ἔπесαν μαχόμενοι ὑπὸ τὰ πλήγματα τοῦ ἰσχυροῦ Μακεδονικοῦ στρατοῦ τοῦ Φιλίππου τοῦ Β', τοῦ πατρὸς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Μετὰ τὴν πάροδον χιλιετηρίδων, κατὰ τὴν Ἐθνεγεσίαν, οἱ Ἕλληνες ἐνεπνεύσθησαν ἀπὸ τὸν θρῦλον τοῦ Ἱεροῦ Λόχου.

Κατὰ Μάρτιον τοῦ 1821 ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης συνέστησε καὶ ὠργάνωσε τὸν Δεύτερον Ἱερὸν Λόχον τῆς Ἱστορίας, ἀπαρτιζόμενον ἀπὸ Ἑλλήνας σπουδαστάς. Ἡ δύναμις του ἀνήρχετο εἰς 500 ἄνδρας οἱ ὅποιοι ἐφόρουν μαύρην στολὴν καὶ εἶχον ὡς διοικητὴν τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, Νικόλαον.

Ἀτυχῶς εἰς τὴν μάχην τοῦ Δραγατσανίου κατὰ τὴν 8ην Ἰουνίου ὁ Ἱερὸς Λόχος μετὰ ἡρωϊκὸν ἀγῶνα κυριολεκτικῶς ἀπεδεκατίσθη.

Ἐφονεύθησαν 340 ἄνδρες καὶ συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι 37 Ἱερολοχίται, οἱ ὅποιοι μετεφέρθησαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπου καὶ ἀπεκεφαλίσθησαν ὅλοι.

Οὕτω μετὰ χιλιετηρίδας ἡ θυσία καὶ ἡ δόξα τοῦ Δευτέρου Ἱεροῦ Λόχου, προσετέθη εἰς τὴν θυσίαν καὶ τὴν δόξαν τοῦ πρώτου.

Πέραν τούτων ἀναφέρεται μεταγενεστέρως ἡ δρᾶσις ἐνὸς ἄλλου Ἱεροῦ Λόχου, συσταθέντος τὸ 1887 παρὰ Θηβαίων ἐπιστημόνων καὶ πολιτικῶν, οἱ ὅποιοι συνεκρότησαν ἐπίλεκτον Σῶμα ἐκ 300 μαχητῶν, μὲ σκοπὸν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀλυτρώτων Θεσσαλῶν.

Μεταξὺ τῶν μαχητῶν ἐκείνων ἦσαν μαθηταὶ τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων, ὑπαξιωματικοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ καὶ φοιτηταί.

Ὁ Λόχος εἰσέβαλεν εἰς τὴν Τουρκοκρατουμένην τότε Θεσσαλίαν καὶ ἐσημείωσε μερικὰς τοπικὰς ἐπιτυχίας, μέχρις ὅτου ἔγινεν ἡ προσάρτησις τῆς Θεσσαλίας, ὅτε καὶ ὁ Ἱερὸς Λόχος διελύθη.

Τέλος τὸ 1913 κατεβλήθη μία ἀκόμη προσπάθεια διὰ τὴν δημιουργίαν νέου Ἱεροῦ Λόχου πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Βορείου Ἡπείρου. Ἡ μονὰς ὅμως αὐτὴ διελύθη ταχέως κατόπιν ἐντολῶν ἐξ Ἀθηνῶν.

Διὰ τὴν ἀντιληπτὸν μὲ ποῖον πνεῦμα συνεκροτήθη ὁ Ἱερὸς Λόχος θὰ πρέπει νὰ ἀναφέρω χαρακτηριστικὰ τινὰ μερικῶν ἐκ τῶν πρωταγωνιστῶν του.

Ὁ Διοικητὴς, ὁ θρυλικός, νομίζω, ὅτι μπορῶ νὰ τὸν χαρακτηρίσω ἔτσι, Συνταγματάρχης Τσιγάντες, εἶναι, ὡς καὶ ὁ φονευθεὶς ἐν Ἑλλάδι ἀδελφός του, πασίγνωστος προσωπικότης ἐν Ἑλλάδι. Ὁ Τσιγάντες, ὅπως ἔλεγε προσφωδῶς ὁ ἴδιος, δὲν ἐφιλοδοξεῖ φυσικὰ νὰ συγκριθῆ πρὸς τὸν Ἐπαμεινώνδαν ἢ τὸν Πελοπίδαν. Ἀλλὰ διοικῶν μίαν μονάδα μὲ ἰδιαιτέρως πολύμορφον ἀποστολὴν ἀντελαμβάνετο ὅτι ἔπρεπε νὰ μὴ ἀρκεσθῆ εἰς κλασσικὰς μεθόδους, τόσον τῆς διοικήσεως ὅσον καὶ τῆς δράσεώς της.

Ὁ Ἱερὸς Λόχος ἔπρεπε νὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ δρᾷ εἰς τὴν ξηρὰν, τὴν θάλασσαν καὶ τὸν ἀέρα ἀκόμη. Ὑπενθυμίζω ὅτι εἰς τὴν Σάμον οἱ Ἱερολοχίται ἔπесαν ὡς ἀλεξιπτωτισταί, ἀφ' ἑτέρου πολλάκις ἔκαμαν ἀποβάσεις εἰς νήσους καὶ τέλος εἰς τὴν ἔρημον ... ἐδῶ πλέον ἡ λέξις ὀμιλεῖ μόνη της.

Παρομοία μονὰς ἔπρεπε νὰ διοικῆται μὲ τρόπον ἰδιόρρυθμον. Ὅταν ἔχεις ἓνα συνταγματάρχην πὸν κάνει τὸν ἀπλοῦν στρατιώτην, χρειάζεται διαφορετικὸς τρόπος διοικήσεως.

Εὐτυχῶς ὁ Τσιγάντες συγκατελέγετο μεταξὺ τῶν ἐλαχίστων, πὸν ἔδρασαν κατὰ ἀπίστευτον τρόπον εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ ἀπέκτησαν τὴν φήμην τῶν «Ἀνορθόδοξων».

Ἐὰν καλῶς ἐνθυμοῦμαι ἰδοὺ αὐτοί. Ἦσαν: Ὁ ἠρωϊκὸς καὶ διάτρητος Νεοζηλανδός, ὁ μαχητὴς τῆς Κρήτης Στρατηγὸς Φρέϊμπεργκ, ὁ μοναδικὸς ζωντανὸς ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον μὲ 2 Victoria Cross, πὸν θεωρεῖται τὸ μεγαλύτερον καὶ δυσκολώτερα ἀπονεμόμενον πολεμικὸν παράσημον εἰς ὅλους τοὺς στρατοὺς, ὁ καταπληκτικῶς γενναῖος Γάλλος Στρατηγὸς Λεκλέρκ, ὀνομαστὸς διὰ τὴν τόλμην του, ὁ 24/τῆς Συνταγματάρχης Στέρλιγκ, ὁ διοικητὴς τῶν περιφήμων κομμάντος S.A.S., καὶ ὁ γνωστότατος ἐν Ἑλλάδι 22/τῆς Λόχος Τζέλικο, ὁ υἱὸς τοῦ γνωστοῦ Ἀγγλοῦ Ναυάρχου μὲ τοὺς κομμάντος τοῦ S.B.S.

Καὶ ὁ Τσιγάντες ἦτο τῆς αὐτῆς ράτσας. Ἦτο Ἀνορθόδοξος. Εὐτυχῶς.

Θὰ ἀναφέρω μερικὸς ἐκ τῶν καταταγέντων τὸ 1942 εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον.

Πρῶτος ἦτο ὁ ἐμπνευσθεὶς τὴν ἰδέαν τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἱεροῦ Λόχου, ἀντισμῆναρχος Γ. Ἀλεξανδρῆς, ὁ ὁποῖος ἐξειρίχθη εἰς σημαῖνον στέλεχος τῶν καταδρομῶν τῆς ἐρήμου.

Εὐθὺς ἀμέσως κατετάγη ὁ ἀντιπλοίαρχος Ματθαῖος, συμμαθητῆς μου εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Δοκίμων καὶ ἀρχηγὸς τῆς τάξεώς μου.

Ὁ Ματθαίου εὐρίσκετο εἰς Παρισίους καὶ ἀπεκλείσθη ἐκεῖ μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Γαλλίας. Δὲν ἐδίστασε καὶ ἐξεκίνησε μὲ ἓνα ποδήλατον μὲ τὸ ὁποῖον διέφυγε καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ Γιβραλτάρ.

Εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον ὑπῆρξε πολὺτιμος, διότι ἦτο ναυτίλος καὶ φυσικὰ ἀνέλαβε τὴν ναυσιπλοῖαν εἰς τὴν ἔρημον. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ πρέπει νὰ σᾶς ἐξηγήσω ὅτι ὁ τρόπος τῆς χαράξεως πορείας καὶ ἐξευρέσεως τοῦ στόγματος εἰς ἓνα ταξίδι εἰς τὴν ἔρημον εἶναι ὁ ἴδιος πρὸς ἐκεῖνον ἐνὸς θαλασσίου ταξιδίου.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατοῦ ὁ Ἀντισυνταγματάρχης Καλίνσκη, ὁ ἵπποτικός αὐτὸς κύριος ποῦ διείπετο ἀπὸ ἔντονον πνεῦμα μαχητικότητος, ὁ Ἀντισυνταγματάρχης τῆς Ἐπιμελητείας Φραδέλλος πάντοτε παρὼν εἰς τὰς πλέον ἐπικινδύνους ἀποστολάς. Ὁ Συνταγματάρχης Τρύφων Τριανταφυλλάκος ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν προσωρινὴν κατάληψιν τῆς Σάμου, ἔπεσε νύκτωρ μὲ ἀλεξίπτωτον, χωρὶς νὰ ἔχη ξαναπηδῆσει ποτέ. Τότε καὶ ὁ Τσιγάντες ἔπεσε μὲ ἀλεξίπτωτον χωρὶς νὰ ἔχη καὶ αὐτὸς καμμίαν πείραν.

Πλείστοι ὅσοι Αἰγυπτῶται ἔσπευσαν νὰ καταταγοῦν ἐθελονταί. Αὐτοὶ μᾶς ἔδωσαν τοὺς πολυτίμους διερμηνεῖς καὶ τοὺς τεχνολογικῶς μορφωμένους νέους, οἱ ὁποῖοι μᾶς ἦσαν ἀπαραίτητοι διὰ τὰς μηχανοκινήτους μονάδας μας.

Οἱ ἐθελονταὶ ἀνήκουν κυρίως εἰς τὰς οἰκογενεῖας τῶν προϋχόντων τῆς Ἑλληνικῆς ὁμογενείας τῆς Αἰγύπτου.

Μεταξὺ αὐτῶν ἐνθυμοῦμαι τὸν υἱὸν τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος, τὸν Κ. Σαλβάγον, τοὺς πέντε υἱοὺς τοῦ Κοντομιχάλου, τοὺς τρεῖς τοῦ Καζούλη, τοὺς Μπενάκη, Πηλαβάκη, καὶ ἄλλους.

Ὅταν βραδύτερον, μετὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1944, ὁ Ἱερὸς Λόχος, ἀνεπτύχθη εἰς Σύνταγμα καὶ ἔφθασε τοὺς 1100 ἄνδρας, ἔτυχε σημαντικῆς ἐνισχύσεως διὰ τῆς κατατάξεως εἰς αὐτὸν λαμπρῶν ἀξιωματικῶν καὶ γενναίων πολεμιστῶν οἱ ὁποῖοι ἐπηύξησαν τὴν μαχητικὴν ἱκανότητα τῆς μονάδος καὶ ἔδωσαν ὡραῖον παράδειγμα, πατριωτισμοῦ.

Μεταξὺ αὐτῶν θὰ ἀναφέρω, ἐξ ὧσων ἐνθυμοῦμαι, τοὺς: Συνταγματάρχην Θ. Κετσέαν, ἀντισυνταγματάρχην Γ. Ροῦσσον, ταγματάρχας Σκαναβῆν, Ἑλ. Παπαγεωργακόπουλον, τὸν Κ. Παπαγεωργόπουλον, τὸν σημερινὸν Πρόεδρον τῆς Ἀθηναϊκῆς Λέσχης, τὸν ἱκανώτατον καὶ δραστηριώτατον λοχαγὸν τότε καὶ νῦν Στρατηγὸν Ἰ. Μανέταν.

Κλείνω τὴν παράγραφον αὐτὴν μὲ τὴν ἐπισήμανσιν τῆς ἐξαιρετοῦ ἀτμοσφαιράς, ποῦ ἐπεκράτει εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον καὶ ποῦ ὀφείλετο κατὰ πολὺ εἰς τὸν Τσιγάντεν. Δὲν ὑπῆρ-

χαν και δὲν ἐξεδηλώθησαν ποτὲ εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον πολιτικαὶ τάσεις και πολιτικοὶ διαξιφισμοί.

Οἱ Ἱερολοχίται ἐπολεμοῦσαν συνεχῶς και δὲν διέθεταν ὥρας νὰ χάσουν διὰ πολιτικὰς συζητήσεις.

Ἐδῶ δηλαδὴ εὔρισκε κανεὶς τὴν ἀτμόσφαιραν ποὺ ἐπεκράτει μεταξὺ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ εἰς τὰ πολεμικὰ πλοῖα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου.

Καὶ θὰ εἰσέλθω πλέον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς δράσεως και τῶν ἐπιτυχῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Ἱεροῦ Λόχου.

Ὁ Τσιγάντες ἀμέσως μόλις ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του ἔστρεψε τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐπιχειρησιακοῦ ρόλου τοῦ Ἱεροῦ Λόχου, τὴν βελτίωσιν τῆς ὀργανώσεώς του και τὸν πλουτισμὸν τοῦ ἐξοπλισμοῦ του.

Μὲ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου Μέσης Ἀνατολῆς, μετεβλήθη ριζικῶς ἡ ἀποστολὴ τοῦ Ἱεροῦ Λόχου και συνεπῶς ἤλλαξε και ἡ τακτικὴ του χρησιμοποίησις κατὰ τὰς μάχας και ἐπαφὰς μὲ τὸν ἐχθρόν. Ἀντὶ τῆς κλασσικῆς τακτικῆς τῆς κατὰ μέτωπον δράσεως ἔναντι τοῦ ἀντιπάλου, θὰ ἠκολουθῆτο εἰς τὸ ἐξῆς ἡ «ἀόρατος» τακτικὴ.

Ἡ δρᾶσις του θὰ ἐβασίζετο εἰς τὸ δόγμα τῶν Καταδρομῶν «κτύπα και φύγε». Συνεπῶς ὁ Ἱερὸς Λόχος κατέστη μονὰς Κομμάντος.

Ἡ υἱοθετηθεῖσα νέα τακτικὴ ἐξέυρωσε τὸ ἠθικὸν τῶν ἀξιωματικῶν, κυρίως διότι τοὺς παρείχετο ἡ εὐκαιρία νὰ ἀναπτύξουν τὴν ἀτομικὴν πρωτοβουλίαν των κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς δράσεώς των.

Κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1942 ὁ Ἱερὸς Λόχος μετεστάθμευσεν εἰς τὸ Καμπρίτ τῆς Παλαιστίνης πρὸς ἐκπαίδευσιν και ἀναδιοργάνωσιν. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπήχθη εἰς τὰς Βρετανικὰς μονάδας καταδρομῶν S.A.S

Τὸ πρῶτον τμῆμα τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ἔλαβε συντόμως μέρος εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις και διὰ τὴν ἱστορικὴν ἀκρίβειαν ἀναφέρω και τὰ ὀνόματα τῶν συμμετασχόντων. Τὸ τμῆμα ἀπηρτίζετο ἐκ τοῦ Ἀρχηγοῦ του ἀντισμηνάρχου Ἀλεξανδρῆ και τοῦ ἀντιπλοιάρχου Ματθαίου, τῶν λοχαγῶν Καραβίτη, Καζακοπούλου, Μπουρδάκου, ἀνθυπολοχαγῶν Ρήγα, Παπαδοπούλου και ἀστυνόμου Τριανταφύλλου. Ἀντεπροσωπεύοντο ὡς βλέπετε ὅλα τὰ ὄπλα και Σώματα.

Εὐθὺς ἀμέσως ἤρχισεν ἡ συνεχὴς συμμετοχὴ τῶν τμημάτων τοῦ Ἱεροῦ Λόχου εἰς διαφόρους ἐπιχειρήσεις.

Φυσικὰ δὲν προτίθεμαι νὰ ἐπεκταθῶ εἰς λεπτομερείας, διότι τότε θὰ ἔπρεπε νὰ ὀμιλῶ ἐπὶ ἡμέρας ὀλοκλήρους.

Τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι αἱ πρῶται ἐπιχειρήσεις εἰς τὰς ὁποίας ἔλαβε μέρος ὁ Ἱερὸς

Λόχος ὑπῆρξαν ἐπιτυχεῖς, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀποκτήσῃ καλὴν φήμην μεταξύ τῶν μαχομέ-
νων Συμμαχικῶν Δυνάμεων.

Συνέπεια τῆς καλῆς δράσεώς του ὑπῆρξε νὰ ζητήσουν νὰ προσκολληθοῦν εἰς αὐτὸν
δύο προσωπικότητες καὶ ἕνας ἐθελοντῆς ξένος.

Ὁ Πρίγκιψ Πέτρος ἐπέμεινε νὰ καταταγῆ ὡς Ἱερολοχίτης μαζί μὲ τὸν ἀντισυνταγμα-
τάρχην Τρ. Τριανταφυλλάκον. Ὁ Τσιγάντες τελικῶς παρέκαμψε τὰς ἐπιφυλάξεις του,
ἀναγομένας εἰς τὴν ἀσφάλειαν τοῦ πρίγκιπος, καὶ τὸν ἐδέχθη καθὼς καὶ τὸν Λόρδον Τζέ-
λικο υἱὸν τοῦ νικητοῦ τῆς ναυμαχίας τῆς Jutland λόρδου Τζέλικου.

Ὁ Τσιγάντες ἐζήτησε νὰ παρουσιασθῆ εἰς τὸν Διοικητὴν τῆς 8ης Στρατιᾶς, τὸν
Στρατηγὸν Montgomery.

Κατὰ τὴν συνάντησιν αὐτὴν ἐρρυθμίσθησαν διάφορα ἐπιχειρησιακὰ θέματα καὶ ἀπε-
φασίσθη ἡ προσκόλλησις τῆς μονάδος εἰς τὰς δυνάμεις τῶν Ἑλευθέρων Γάλλων τοῦ Λε-
κλέρκ.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐχύθη καὶ τὸ πρῶτον αἷμα τῶν ἀνδρῶν του. Κατὰ τὴν μάχην τοῦ
Κσάρ Ταρσὶν ἐφονεύθη ὁ λαμπρὸς ἀνθυπολοχαγὸς Ἀγλαμίτης καὶ ἐτραυματίσθησαν
βαρέως ὁ ὑπολοχαγὸς Καλαμίδα, ὁ μετέπειτα πρέσβυς, καὶ ἐλαφρῶς οἱ Καλαμάρας καὶ
Ψάλτης. Οἱ Γερμανοὶ πρὸ τῆς σκληρᾶς Ἑλληνικῆς πίεσεως ἠναγκάσθησαν νὰ συμπτυ-
χθοῦν. Ἐκτοτε ἡ συμμετοχὴ εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς 8ης Στρατιᾶς ἦτο ἀδιάκοπος καὶ
ἀξιόλογος.

Μετὰ τὴν μάχην τοῦ Γκαμπὲς ὁ Ἱερὸς Λόχος, κατόπιν ἰδιαιτέρας αἰτήσεως τοῦ Τσι-
γάντε, προσεκολλήθη εἰς τὴν Μεραρχίαν τῶν Νεοζηλανθῶν.

Αἱ ἀπώλειαι τοῦ Ἱεροῦ Λόχου κατὰ τὰς μάχας καὶ συμπλοκάς, ἐσημείωσαν φυσικὰ
αὔξησιν.

Κατὰ τὴν μάχην τοῦ Οὐάντι Ἀκαρίτ οἱ Ἱερολοχίται ἐπέτυχαν μὲ τὰ βαρέα πολυβόλα
των τῶν 120 νὰ καταρρίψουν δύο Γερμανικὰ ἀεροπλάνα.

Ἄτυχῶς τότε ἐκ τῶν πολυβολισμῶν τῆς Λουφτβάφε ἐφονεύθη εἰς τὴν ἔρημον ὁ
Ἰλαρχος Μπουρδάκος. Ὄταν ὁ Ἄγγλος ἰατρὸς ποῦ τὸν ἐπεριποιεῖτο, κατὰ τὴν στιγμὴν
ἐκείνην τοῦ εἶπε ὅτι ἦτο γενναῖος, ὁ τραυματισθεὶς ἀποθνήσκων τοῦ ἀπήντησε μὲ τὰς
τελευταίας λέξεις, ποῦ ἠμπόρεσε νὰ ἀρθρώσει: «Εἶμαι Ἕλληνας».

Περιπολῖαι καὶ κρούσεις διεδέχοντο ἀλλήλας.

Αἱ Ἑλληνικαὶ περίπολοι συχνάκις ἐπέστρεφαν μὲ αἰχμαλώτους.

Ὁ Ἱερὸς Λόχος φυσικὰ ἐπροχώρει μὲ τὰ τμήματα τῆς 8ης Στρατιᾶς, ποῦ κατεδίωκαν
τοὺς Γερμανοὺς εἰς τὴν Τυνησίαν.

Κατὰ τὸ ἐκτραγὸν ἐν μέσῳ πολέμου κατὰ Μάρτιον τοῦ 1943 ἀντεθνικὸν καὶ ἀχαρακτή-

ριστον κομμουνιστικὸν κίνημα εἰς μερικὰ στρατιωτικὰ τμήματα, ἡ Κυβέρνησις Καΐρου, θέλουσα νὰ προλάβῃ τὴν ἐπέκτασίν του καὶ εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον, διέταξε τοῦτον νὰ σταματήσῃ εἰς τὸ Τομπρούκ καὶ νὰ παραδώσῃ τὰ τζιπς εἰς τοὺς Βρεταννοὺς.

Μόλις ἀνέγνωσε τὴν διαταγὴν ὁ Τσιγάντες, κατέρυθρος ἐτηλεφώνησεν ἀμέσως εἰς τὸ Κάϊρον καὶ εἶπε:

«Νομίζετε ὅτι ὁ Ἱερὸς Λόχος κινδυνεύει νὰ παρασυρθῇ; Ἐὰν ἀφοπλίσετε τὸ τμήμα τοῦτο, νὰ ἀναφέρετε στὸν στρατηγὸν Οὐΐλσον, ὅτι θὰ ἐκραγῇ κίνημα εἰς τὸ Τομπρούκ».

Ἡ προειδοποίησις αὐτὴ ἔφερε ἄμεσον ἀποτέλεσμα. Μίαν ὥραν ἀργότερα ὁ Τσιγάντες ἔλαβε διαταγὴν νὰ παρουσιασθῇ τὸ ταχύτερον εἰς τὸν Ἀρχιστράτηγον Οὐΐλσον εἰς τὸ Κάϊρον.

Ὁ Τσιγάντες ἀνεχώρησεν ἀμέσως καὶ μὲ ὁδηγὸν τὸν Ματθαῖον διήνυσε τὰ 860 χιλιόμετρα, πὺλ χωρίζουν τὸ Τομπρούκ ἀπὸ τὸ Κάϊρον, ἐντὸς 10 ὥρῶν.

Ὅπως ἦτο ἀξύριστος καὶ σκονισμένος ἀπὸ τὴν ἄμμον τῆς ἐρήμου, παρουσιάσθη εἰς τὸν Οὐΐλσον, ὁ ὁποῖος, μόλις τὸν εἶδε εἰς αὐτὰ τὰ χάλια, τοῦ εἶπε γελῶν.

«Ἡ θεαματικὴ σου ἐμφάνισις ἐκέρδισε!»

Καὶ φυσικὰ ὁ Ἱερὸς Λόχος ἐσυνέχισε τὴν ὡραίαν πολεμικὴν ἀλλὰ καὶ ἐθνωφελῆ δρᾶσιν του.

Κατὰ τὸν Ὀκτώβριον ἠτοιμάσθη νὰ μεταφερθῇ εἰς τὴν Σάμον, ὅταν μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ἰταλίας εἶχαν ἀρχίσει αἱ ἐπιχειρήσεις τῶν Δωδεκανήσων. Οἱ Ἱερολοχῖται μετεφέρθησαν καὶ διὰ θαλάσσης ὑπὸ τὸν Καλίνσκην ἀλλὰ καὶ ἀεροπορικῶς, ῥιφθέντες δι' ἀλεξιπτώτων.

Τότε ἔπесαν δι' ἀλεξιπτώτων καὶ οἱ δύο γηραιοί, ὅπως τοὺς ἀποκαλοῦσαν, οἱ Τσιγάντες καὶ Τριανταφυλλάκος οἱ ὁποῖοι σημειωτέον δὲν εἶχον ὑποστῆ ποτὲ τὴν παραμικρὰν ἐκγύμνασιν εἰς τὰ ἀλεξίπτωτα.

Ἡ δρᾶσις τοῦ Ἱεροῦ Λόχου εἰς τὴν Σάμον ὑπῆρξε λαμπρά. Οἱ Ἱερολοχῖται παρέμειναν ἐκεῖ μέχρι τῆς ἡμέρας, πὺλ ὁ Οὐΐλσον ἠναγκάσθη, πρὸ τῆς τρομερᾶς πίεσεως τῶν Γερμανῶν καὶ τῆς ἐλλείψεως καὶ τῆς ἐλαχίστης ἀεροπορικῆς ὑποστηρίξεως, νὰ διατάξῃ τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν Δωδεκανήσων καὶ τῆς Σάμου.

Μετὰ τὴν ἐκκένωσιν τῆς Σάμου ὁ Ἱερὸς Λόχος μετεφέρθη εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ἑλ-Λατζοῦν πλησίον τῆς Χαΐφας καὶ ἐξεπαιδεύθη εἰς τὴν διεξαγωγὴν ἀμφιβίων καταδρομικῶν ἐπιχειρήσεων, αἱ ὁποῖαι ἀνετέθησαν ἀπὸ τὸ Στρατηγεῖον εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον, τοῦ ὁποῖου μετὰ τὴν θαυμασίαν δρᾶσιν του τοῦ εἶχαν διευρύνει τὰς ἀποστολάς καὶ τὸν εἶχαν κατατάξει μετὰ τῶν Δυνάμεων Καταδρομῶν.

Ὁ σκοπός τῶν Ἐπιχειρήσεων τῶν Δυνάμεων αὐτῶν ἀπέβλεπεν εἰς τὰς ἀκολουθούς ἐνεργείας.

Τὴν προσβολὴν τῶν θαλασσίων γραμμῶν τῶν μεταφορῶν τοῦ ἐχθροῦ.

Τὴν καταστροφὴν τῶν μέσων ἐπικοινωνίας, κυρίως ἀσυρμάτων καὶ διαφόρων πλωτῶν μέσων, μεμονωμένων φυλακίων, ἀποθηκῶν βενζίνης κ.λπ.

Τὸν ἐκνευρισμὸν καὶ τὴν καταπόνησιν τοῦ ἐχθροῦ.

Ἡ δρᾶσις, ποὺ ἀνέπτυξεν ἡ θαυμαστὴ αὐτὴ πολεμικὴ μονὰς κατὰ τὴν διεξαγωγὴν ἀμφιβίων ἐπιχειρήσεων, ὑπῆρξεν ἐξόχως ἀποδοτικὴ καί, λόγῳ τῶν ἐπιτυχιῶν τῆς ἀνετέθη εἰς αὐτὴν συντόμως ὁ τομεὺς τοῦ Αἰγαίου.

Οἱ Καταδρομεῖς ἦσαν ἀεικίνητοι καὶ ἐπιθετικώτατοι. Ἐπέφεραν μεγάλας ἀπωλείας εἰς τὸν ἐχθρόν, συγχρόνως δὲ ἡ δρᾶσις τῶν εἶχε καὶ ἄριστον ἀντίκτυπον ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ τῶν Ἑλλήνων νησιωτῶν, οἱ ὅποιοι βλέποντες τοὺς Ἱερολοχίτας νὰ πολεμοῦν τὸν ἐχθρόν εἰς τὸν τόπον τῶν, ἀντελαμβάνοντο πλέον ὅτι ἐπῆρχετο τὸ τέλος τοῦ πολέμου καὶ ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Πατρίδος τῶν.

Ἦτο ὄντως ἀσταμάτητη ἡ δρᾶσις τῶν Καταδρομέων.

Κυριολεκτικῶς ἀλώνιζαν τὰ Ἑλληνικὰ νησιά εἰς τὸ Αἰγαῖον καὶ τὴν Δωδεκάνησον. Περιοδικῶς διεξήγαγον 27 καταδρομὰς καὶ 207 περιπολίαις.

Αἱ νῆσοι εἰς τὰς ὁποίας ἔδρασαν καὶ ἐπετίθεντο ἀδιακόπως κατὰ τῶν Γερμανῶν ἦσαν: Σάμος - Ψαρὰ - Μυτιλήνη - Χίος - Κόλπος Γέρας Μυτιλήνης - Κάλυμνος - Σύμη - Πέραμα Μυτιλήνης - Κάρπαθος - Κῶς - Μύκονος - Νάξος - Σαντορίνη - Τήλος - Νίσυρος - Λήμνος - Μῆλος - Χάλκη - Ρόδος - Ἀλίμνια Ρόδου.

Μόνον ἡ ἀπαρίθμισις τῶν ἐπιδρομῶν ποὺ ἐξετέλεσαν οἱ Ἱερολοχίται εἰς τὰ 20 νησιά, προκαλεῖ πράγματι τὸν θαυμασμὸν διὰ τὴν ἐξαίρετον δρᾶσιν τῶν.

Πρέπει νὰ τονίσω ὅλως ἰδιαίτερος τὴν συμμετοχὴν εἰς τὸν σχεδιασμὸν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τὴν λαμπρὰν καὶ συνεχῆ προσωπικὴν δρᾶσιν τοῦ γενναίου καὶ ἐξαιρέτου Ὑποδιοικητοῦ τοῦ Ἱεροῦ Λόχου, τοῦ Συνταγματάρχου Καλίνσκη, ὁ ὁποῖος ἦτο υἱὸς τοῦ διακριθέντος κατὰ τοὺς πολέμους 1912-13 στρατηγοῦ Καλίνσκη.

Εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον παρεδόθη τὴν 3ην Ὀκτωβρίου ἡ Ἰταλικὴ φρουρὰ τῆς Σάμου.

Λόγῳ τῆς σημειωθείσης καθυστερήσεως μετέβη ἐπειγόντως εἰς τὴν νῆσον ὁ Τσιγάντες διὰ νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν παράδοσιν, ἐπειδὴ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Φρουρᾶς ἐδίσταζε νὰ παραδοθῇ μὲ τὰς δυνάμεις του ποὺ ἀνῆρχοντο εἰς 1.000 ἄνδρας. Ὁ Τσιγάντες τοῦ ἀπέστειλεν μίαν προσωπικὴν ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν νομίζω ὅτι ἀξίζει νὰ σᾶς διαβάσω αὐτουσίαν:

«Λοχαγέ μου.

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἀναγγείλω διὰ τελευταίαν φορὰν τὴν ἀπόφασιν τῶν Συμμαχι-

κῶν Δυνάμεων τοῦ Αἰγαίου. Εἴσθε μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ πυροβολικοῦ σας εἰς μίαν τέτοιαν θέσιν, ἡ ὁποία οὐδεμίαν εὐκαιρίαν σᾶς παρέχει.

Θὰ εἶναι καθαρὰ τρέλλα νὰ θελήσετε νὰ σφαγιάσετε τοὺς ἄνδρας σας. Ἐλαβα ῥητὴν διαταγὴν νὰ σᾶς ἐπιτεθῶ καὶ τὰ θεθέντα εἰς τὴν διάθεσίν μου μέσα, ναυτικά, καὶ ἐπίγεια, ἐνδεχομένως καὶ ἀεροπορικά, εἶναι τέτοια, ὥστε καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν σκέπτομαι νὰ ἄρω οὐδεμίαν δόξαν, ἀπὸ μίαν τόσον βεβαίαν καὶ εὐκόλην νίκη.

Ἔστὲ βέβαιοι, ὅτι ἐκτιμῶ τὰ αἰσθήματά σας. Ὡς στρατιώτης πολὺ παλαιότερος καὶ πλέον ἡλικιωμένος ἀπὸ ὑμᾶς ποιοῦμαι ἔκκλησιν εἰς τὰ ἀνθρωπιστικά σας αἰσθήματα καὶ εἰς τὴν εὐθύνην σας ὡς Ἄρχηγου.

Προσθέτω ἐπίσης, ὅτι οἱ ἀντάρται, τῶν ὁποίων ἡ δύναμις αὐξάνει ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν, τῇ βοήθειᾳ τῶν ὄπλων, ποὺ οἱ ἄνδρες σας τοὺς παραδίδουν, ἀνυπομονοῦν. Σᾶς ἐπαναλαμβάνω τὰς ἐγγυήσεις, αἵτινες σᾶς διεβιβάσθησαν ἤδη.

Ἄλλὰ πιστεύσατέ με, μὴν ἀργοπορεῖτε.

Συνταγματάρχης Τσιγάντες

Διοικητῆς Ἱεροῦ Λόχου.»

Μετ' ὀλίγον ὁ Διοικητῆς τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ἀπέστειλε τὸ κάτωθι σῆμα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν:

«Ἐχθρική φρουρὰ Σάμου παρεδόθη σήμερον κατόπιν τηλεσιγράφου. Στόπ. Χίλιοι αἰχμάλωτοι, πλούσια λάφυρα. Στόπ. Τὸ μαρτυρικὸ νησί κλαίει δάκρυα χαρᾶς».

Ἐν συνεχείᾳ ἀνετέθησαν εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον ἡ διαδοχικὴ ἐκκαθάρισις νήσων ἀπὸ τῶν ἐχθρικῶν ἀποσπασμάτων, τὰ ὁποία παρέμειναν εἰς αὐτάς.

Κατὰ τὰς ἐκκαθαριστικὰς αὐτὰς ἐπιχειρήσεις συνήπτοντο σκληραὶ συγκρούσεις με ἐκατέρωθεν ἀπωλείας.

Ἡ πείρα τῶν ἀπαρτιζόντων τὸν Ἱερὸν Λόχον ἀξιοματικῶν καὶ ἡ στρατιωτικὴ των προέλευσις εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἐμφανίζεται κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις μιὰ πρότυπος μονὰς ὁμοία τῆς ὁποίας δὲν συνηντᾶτο εὐκόλως. Ἡ μονὰς αὐτὴ ἐπέφερε βαρείας ἀπωλείας εἰς τὸν ἐχθρόν. Βεβαίως ὅμως καὶ ὁ Ἱερὸς Λόχος ὑφίστατο ἀπωλείας.

Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1944 ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν Σαντορίνην ἀπόσπασμα ἐκ 15 ἀνδρῶν ὑπὸ τὸν Νορβηγὸν Λάσεν καὶ ὑπαρχηγὸν τὸν ἀνθυπολοχαγὸν Στέφανον Καζούλην, τὸν υἱὸν τοῦ μεγάλου εὐεργέτου τῆς Ρόδου Μιχαὴλ Καζούλη καὶ ἀνεψιὸν τοῦ Ἰανου Δραγούμη καὶ τοῦ Μακεδονομάχου Παύλου Μελά, πρὸς ἐκτέλεσιν καταδρομικῆς ἐπιχειρήσεως κατὰ τῆς Γερμανικῆς φρουρᾶς τῆς νήσου. Ἐκρύβησαν παρὰ τῆς Σαντοριναίας Ἄλι-

φραγκῆ εἰς σπήλαιον. Ὁ Καζούλης μετῆμφιέσθη εἰς βοσκὸν καὶ ἐκυκλοφόρει εἰς τὴν πόλιν συλλέγων πληροφορίας.

Ἡ δύναμις ἐχωρίσθη εἰς δύο ὁμάδας καὶ τὸ μεσονύκτιον ἐπετέθησαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν οἱ ὅποιοι διέμενον εἰς τὴν οἰκίαν Κουτσογιαννοπούλου.

Ἡ ὁμὰς Καζούλη ἐπετέθη μὲ σφοδρότητα κατὰ τοῦ Γερμανικοῦ Ἀρχηγείου τὸ ὁποῖον καὶ κατέλαβαν φονεύσαντες τὸν Γερμανὸν Διοικητὴν καὶ ἄλλους τινάς. Ἄτυχῶς Γερμανὸς κρυπτόμενος εἰς τὸ πατάρι ἐπυροβόλησε καὶ ἐφόνευσε τὸν νεαρὸν Ἕλληνα.

Ὁ συμμετασχὼν εἰς τὴν ἐπιχείρησιν Ἀμερικανὸς ἀνταποκριτὴς τοῦ περιοδικοῦ LOOK κ. Donald Grant εἰς ἀναφορὰν του πλέκει τὸ ἐγκώμιον τοῦ ἥρωος πρὸς ὃν ἀπευθύνει πραγματικούς αἴνους.

Ὁ Καζούλης ἐτάφη εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Κοντοχωρίου.

Ἐπηκολούθησαν ἐπιχειρήσεις πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Νάξου καὶ τῆς Μήλου καὶ διαφόρων ἄλλων νήσων καὶ νησίδων κατὰ τὰς ὁποίας ἐσημειώθησαν ἀπώλειαι.

Διὰ τὴν κατάληψιν τῆς Νάξου, ὅπου ὑπῆρχε σοβαρὰ Γερμανικὴ δύναμις, συνεκροτήθη ἀπόσπασμα ἐκ 51 Ἱερολοχιτῶν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ λοχαγοῦ Μαράντου καὶ τῶν ὑπολοχαγῶν Αὐλητῆ καὶ Καρακώστα, τὸ ὁποῖον ἐνισχύθη διὰ τῶν καταστροφῶν (σαμποτέρ), διὰ διαβιβαστῶν καὶ δι' Ἀγγλων συνδέσμων. Αἱ τελευταῖαι πληροφορίαι ἔφερον ὅτι ἡ Γερμανικὴ Φρουρὰ εἶχε συγκεντρωθῆ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὸ Φρουρίον.

Τυχαίως συνελήφθη αἰχμάλωτος ὁ Γερμανὸς διοικητής, ὁ ὁποῖος δὲν ἠθέλησε νὰ συστήσῃ εἰς τὸν ὑποδιοικητὴν του τὴν παράδοσιν τῆς δυνάμεώς του. Ἐν τῷ μεταξὺ ἀφίχθη καὶ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐπιχειρήσεων ὁ Διοικητὴς τῆς Α' Μοίρας τοῦ Ἱεροῦ Λόχου συνταγματάρχης Καλίνσκησ συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν λοχαγὸν Καλογερόπουλον.

Πρὶν ἢ ἀναληφθῆ, ἡ ἐπίθεσις τὴν 15ην Ὀκτωβρίου κατὰ τοῦ Φρουρίου, εἶχε ζητηθῆ ἀεροπορικὴ ὑποστήριξις. Ὀλίγον μετὰ μεσηβρίαν δύο ἀεροσκάφη τῆς Ρ.Α.Φ. ἐπετέθησαν καὶ ἔβαλαν κατὰ τῶν Γερμανικῶν θέσεων, ἐνῶ συγχρόνως διετάσσετο ἔφοδος κατὰ τῶν ἐν τῷ Φρουρίῳ Γερμανῶν.

Τὰ Ἑλληνικὰ τμήματα παρεβίασαν δύο εἰσόδους τοῦ φρουρίου καὶ ἐνῶ ἦσαν ἔτοιμα νὰ ἐξαπολύσουν ἐπίθεσιν πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῶν ὑπολοίπων, οἱ Γερμανοὶ ἐζήτησαν νὰ παραδοθῶν.

Μετὰ τὴν παράδοσιν τὰ τμήματα τοῦ Ἱεροῦ Λόχου παρήλασαν εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, γενόμενα δεκτὰ μὲ πρωτοφανεῖς ἐκδηλώσεις χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης παρὰ τῶν κατοίκων.

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Νάξου οἱ Ἱερολοχίται μετέβησαν εἰς Μῆλον ὅπου μετὰ μικρὰν πολιορκίαν ἔκαμψαν τὴν ἀντίστασιν τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἀπληθεύρωσαν καὶ τὴν

Μῆλον· και χωρίς νά ἀνακόψουν οὐδὲ στιγμὴν τὴν ὀρμὴν των ἐσυνέχισαν τὰς νικηφόρους ἐπιχειρήσεις των εἰς τὰς νήσους τῶν Δωδεκανήσων.

Εἰς τὰς νήσους διεξήχθησαν πολλαὶ ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν ἐνδοχώραν Ρόδου, εἰς τὴν Τήλον ἢ Ἐπισκοπὴν, ὅπου καὶ παρουσίασαν ἰσχυρὰν ἀντίστασιν οἱ Γερμανοί, κατόπιν εἰς Νίσυρον καὶ τέλος εἰς Ἀλίγια Ρόδου.

Ὁ Ἱερὸς Λόχος παρέμεινεν εἰς Δωδεκάνησον μέχρι τῆς ἀπελευθέρσεως τῶν νήσων.

Τὴν 9ην Μαΐου 1945 οἱ Γερμανοὶ παρεδόθησαν εἰς τοὺς Συμμάχους Ἕλληνας, Ἄγγλους καὶ Γάλλους. Κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ σχετικοῦ πρωτοκόλλου παραδόσεως ποὺ ἐγένετο εἰς τὴν Σύμην, ὁ Βρεταννὸς Ταξίαρχος Μόφφατ προσέφερον εἰς τὸν Τσιγάντε τὸ περιστροφὸν τοῦ παραδοθέντος Γερμανοῦ ὑποστρατήγου Βάγκνερ λέγων: «Αὐτὸ ἀνήκει εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον». Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ ἐποποιΐα τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ἐτερματίσθη μὲ τὸ μικρὸν, ἀλλὰ ἱστορικὸν αὐτὸ λάφυρον.

Αἱ ἀπώλειαι τὰς ὁποίας ὑπέστη ὁ Ἱερὸς Λόχος καθ' ὅλας τὰς ἐπιχειρήσεις του ἦσαν αἱ ἀκόλουθοι:

Νεκροὶ 14.

Θάνατοι ἐκ κακουχιῶν 12.

Τραυματίαι 47.

Ἐξαφανισθέντες 3.

Αἰχμάλωτοι 29.

Παρακολουθήσαμεν τὴν γένεσιν καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ Ἱεροῦ Λόχου.

Λόγῳ τῆς συνθέσεώς του ἦτο φυσικὸν ὅτι ὁ Ἱερὸς Λόχος δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐνταχθῇ εἰς τὰς μονάδας τοῦ Στρατοῦ. Ἐπρεπε ἡ ὠραία αὐτὴ μονὰς νὰ διαλυθῇ.

Σήμερον θὰ ἀφηγηθῶ τὸ τέρμα τῆς ὑπάρξεώς του.

Ὁ Ἱερὸς Λόχος μετὰ τὰ Δωδεκάνησα ἦλθεν εἰς Ἀθήνας καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Μαράσλειον Σχολήν.

Τὴν 7ην Αὐγούστου 1945 ἔλαβε χώραν μία ἀπέριττος καὶ σεμνὴ τελετὴ εἰς τὸ Πεδίον τοῦ Ἄρεως.

Ὁ Ἀντιβασιλεὺς Δαμασκηνὸς παρεσημοφόρησε τὴν Σημαίαν του ποὺ ἐκράτει γονυπετῆς ὁ Τσιγάντες. Ἐν συνεχείᾳ ἀπενεμήθησαν εἰς τὴν Σημαίαν τοῦ Ἱεροῦ Λόχου διάφορα πολεμικὰ μετάλλια καὶ τέλος ἀπεκαλύφθη ἀναμνηστικὴ πλάξ φέρουσα τὰ ὀνόματα τῶν πεσόντων Ἱερολοχιτῶν.

Αὕτη εἶναι ἐν μεγίστῃ συντομίᾳ ἡ περιγραφὴ τῆς ἰδρύσεως καὶ τῆς δράσεως τοῦ Ἱεροῦ Λόχου.

Αὐτὸ ἦτο τὸ τέλος τοῦ Ἱεροῦ Λόχου.

Και τώρα θα σās αφηγηθῶ ὀλίγα τινὰ σχετικῶς μὲ τὸ τέλος καὶ τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Ἱεροῦ Λόχου, τοῦ ἀειμνήστου Στρατηγοῦ Λάκη Τσιγάντε.

ἽΟ ἐξαίρετος αὐτὸς ἀγωνιστής, ὁ ὁποῖος δὲν ἔπαυσε οὔτε πρὸς στιγμὴν νὰ ἀγωνίζεται εἰς ὄλην του τὴν ζωὴν, ἦτο πεπρωμένον νὰ ἀποδυθῆ καὶ εἰς νέον ἀγῶνα διὰ νὰ φύγη ἀπὸ τὴν ζωὴν.

Ἐπῆγα νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον ὅπου ἐνοσηλεύετο ὅταν εἶχε προσβληθῆ ἀπὸ τὴν ἀδυσώπητον ἀσθένειαν τοῦ αἰῶνος μας.

Ἐγνώριζεν ὅτι δὲν εἶχε οὐδεμίαν ἐλπίδα.

Εἶχε προσκληθῆ ἀπὸ τὸν ἐκλεκτὸν καὶ πιστὸν φίλον του, τὸν Λόρδον Τζέλικο, νὰ νοσηλευθῆ εἰς τὸ Λονδῖνον.

Θὰ ἔφευγεν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν.

Τότε μοῦ ἀνέθεσε μίαν μακάβριον ὑπόθηκην, τὴν ὁποίαν, ὡς μοῦ εἶπε, εἶχεν ἐμπιστευθῆ καὶ εἰς τὸν Τζέλικο.

Ἐγνώριζεν ὅτι δὲν ὑπῆρχε καμμία περίπτωση νὰ ἐπιστρέψῃ ὑγιῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐπεθύμει ὅταν θὰ ἀπέθνησκε νὰ ἀποτεφρωθῆ τὸ σῶμα του καὶ ἡ τέφρα νὰ παραμείνῃ εἰς Ἀγγλίαν ἐφ' ὅσον χρόνον ὑπῆρχεν εἰς τὴν χώραν ἢ δικτατορία. Ἀπεβίωσε τὴν 10 Ὀκτωβρίου 1970.

ἽΟ Λόρδος Τζέλικο ἐξετέλεσε τὴν ἐπιθυμίαν του. Ἡ τέφρα του ἐτοποθετήθη εἰς λήκυθον ἢ ὁποία ἐφυλάσσετε εἰς τὸ οἰκογενειακὸν παρεκκλήσιον τοῦ Τζέλικο καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τῆς δικτατορίας.

Κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1977, μετὰ τὴν πτῶσιν της, ὁ ἴδιος ὁ Τζέλικο μαζί μὲ τὸν Στρατηγὸν Ζαχαράκη μετέφεραν τὴν λήκυθον εἰς Ἀθήνας ὅποτε καὶ ἐτελέσθη πάνδημος ἢ κηδεῖα τοῦ ὠραίου αὐτοῦ Ἑλληνοῦ καὶ ἀκαταμαχῆτου μαχητοῦ.

ἽΟ Ἱερὸς Λόχος τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ὁ 3ος οὐσιαστικῶς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν, ἀπεδείχθη ὁ πλέον ἀξιόλογος ὄλων, εἰς διάρκειαν, δρᾶσιν καὶ ἐπιτυχίας.

Οἱ μαχεται δὲν ἠκολούθησαν ἀπλῶς τὰς παραδόσεις τῶν προγενεστέρων. Προσέθεσαν καὶ ἐχάραξαν νέας παραδόσεις ἐφαιμίλους τῶν παλαιότερων, ἂν μὴ ὑπερτέρας.

Κύριε Πρόεδρε,

ἽΟ Ἱερὸς Λόχος ἀνήκει πλέον εἰς τὴν ἱστορίαν.

Οἱ Ἱερολογῖται, πιστοὶ πλέον εἰς τὴν Σπαρτιατικὴν ρῆσιν τοῦ ἐμβλήματός των «Τὰν ἠ ἐπὶ Τᾶς», ἔγραψαν μὲ τοὺς ἀγῶνας των λαμπρὰς καὶ ἐνδόξους σελίδας.

ἽΟταν οἱ Ἱερολογῖται ἐπέστρεψαν νικηταὶ εἰς τὴν Πατρίδα, ἐκράδαιναν ὑπερηφάνως «Τάν».

ἽΟσοι δὲν ἐγύρισαν, ἔμειναν εἰς τὴν ξένην «ἐπὶ Τᾶς».

Εὐχαριστῶ.